יו א מייי פטייי מהכי טוען ונטען הלי ט סמג עשין נה טוש"ע ח"מ סיי קמו סעיף כה: לז ב מיי פי"ד מהלי מלוה

הלכה ו סמג שם טוש"ע

ח"מ סי פג סעיף ד: לח ג ד מיי שם הלכה ח וסמג שם טוש"ע שם

סי נו סעיף ב:

רבינו גרשום

חספא בעלמא הוא דהא

איהו מודי דזייפא הוא. הלכ׳ כוותי׳ דרב׳ בארעא דאמרינן מה לי לשקר

... דמחזיק בה דאוקי ממונא

בחזקת מריה ולא מפקינן

בחוקה מויה ולא מפקיבן מיניה עדרמייתי אידך ראיה דלא זבנה ניהליה. והלכ' כוותיה דרב יוסף דאמר האי שטרא חספא בעלמא

הוא ואוקמי׳ זוזי ברשות

. דמחזיק בהוז דאמרינז היכא

דמחזיק בהון דאמרינן היכא דקיימי זוזי לוקמי ולא מפקי מיניה. מאי תיבעי ליה להאי רב אידי ב"ר אבין והא איהו גופיה אמר הלכתא כותי" כו". והני מילי דאמרי"

בזוזי היכי דקיימי לוקמן היכי דאמר האי ערב הדר

אמר הדרתינהו לך מחמת

אמר הדרתינהו לך מחמת דהוו שיפי וסומקי שנתגררו זה בזה ונתגלו נחושתן אכתי איתא לשעבודא דהאי שטרא ואית ליה לשטרא למגביה הואיל וזה אומר

: שלא קבלו בפרעון

לעיל דף לא. וש"ק,
[ב"מ ג:], ג) [כמוצות
פה.], ד) [וע" מוספות ב"מ
ב. ד"ה ווה],

גליון הש"ם

גמרא אמר רבה מה לי לשקר. עיין ננ״מ דף נע״ח

מוס' ד"ה ווה ודף קטו ע"ל

מום׳ ד״ה והל: תום׳ ד״ה

תימה דליהמניה במיגו דאי בעי אמר שטרא מעליא הוא א ותירץ ר"י בר' מרדכי דלא אמרי' מיגו להוליא ממון (כ) ומה שהוא מוחזק בקרקע אינו כלום דקרקע בחזקת בעליה קיימא ב כיון שאין לו

אמאי קא סמכת אהאי שמרא האי שמרא חספא בעלמא הוא.

שטר ולא חזקה אלא בדברים בעלמא שאומר שטרא מעליא הוה לי ואירכם ולא אמרי מיגו אלא להחזיק ממון שיכול לפטור עלמו ע"י מיגו אי נמי אם יש לו שטר או חזקה וזה בא לפסול ראייתו אז זה יכול לקיימו ע"י מיגו כמו קמי דידי זכנה מינך מיגו דאי בעי אמר מינך זבינתיה ואכלתיה שני חזקה ג ואין נראה לר"י מדלא מפרש טעמה הכי בהדיה משמע דלאו משום הכי הוא™ ונראה לר"י דטעמא דרב יוסף דלא אמרי' מיגו הכא כיון דלית ליה הכא מיגו אא"כ שקר תחלה שהוצרך לשקר תחלה ולומר והא שטרא ה א״נ משום הכי לא אמרי׳ הכא מיגו משום דהוי חוזר וטוען דמעיקרא טען והא שטרא ועתה חוזר בו ומודה דחספה בעלמה הוה אלה

שטרא מעליא הוה לידי: והלכתא כוותי׳ דרכה בארעא. רבינו שמואל פירש

דמספקא ליה כמאן הלכתא ולריך לדחוק ולפרש ולחלק בין ספיקא דתרי ותרי לספיקא דדינא דהא דלא אוקמה בחזקת מרה קמא כמו בנכסי דבר שטיח דחמרי' (כתובות דף כ.) חוקי תרי בהדי תרי ואוקי נכסי בחזקת בר שטיא התם הוו תרי ותרי כמאן דליתנהו דמי ואוקמי׳ ארעא בחזקת מרה חמא אבל הכא דמספקא לן דינא כמאן התם לא שייך כולי האי למימר אוקמה אחזקת מרה קמא °ונוליא מיד המוחזק ודוחק הוא ועוד דהילכתא משמע דלגמרי פוסק כרבה ולא מספק אפי׳ עבד כרב יוסף בדיעבד לא עבד ונראה לר"י דהיינו טעמא דהלכתא בארעא כרבה וכרב יוסף בזוזי משום דאמרי׳ מיגו לאוקמי ממונא ואית לן לאוקמי ארעא בחזקת מרה דהיימא השתא ובהכותב וכתובות דף פה. ושם) דאמר מיגו דיכלי למימר

לא היו דברים מעולם יכלי למימר הני סיטראי נינהו אף על גב דמיגו להוליא לא אמרינן שאני המם דאיכא שטרא ה:

נפק עליה קלא דקא אכיל ארעא דיתמי. פירוש יצא הקול שהוא של יתומים " אבל אין לפרש דילא הקול דמתחלה היה של אביהם

אבל עכשיו לא היו יודעין דא"כ הוה מצי למימר לקוחה היא בידי:

אמור ערב קבלן א"ינ כגון שאמר המלוה בשעת ההלואה ממי שארצה אפרע: **והא שערא.** שטר שהיה לו למלוה עליך והחזירו לי לפי שפרעתי חובו והרי אתה משועבד לי בשטר זה כמו שהיית משועבד לו: **אמר.** לוה לערב וכי לא פרעתיך בתמיה: **לאו הדרת ושקלסינהו מינאי**. וכמי שלא פרעת דמי ולוה לא הודה לו בכך: כה"ג מאי. דלא דמי כל כך לשטר מלוה דלעיל דפסקינן כרב יוסף דהתם מודה היה בעל השטר ששטר אחר היה לו ונאבד ולקח את זה להיות בידו לזכות ואותו מזויף הוא ממש דלא נכתב על מלוה (ח) זה הלכך הפסיד דהיכא דקיימי זוזי מיקום אבל הכא לא היה לערב שטר אחר מעולם כי אם זה והלכך אע"ג דפרעינהו כיון דהדר שקלינהו כאילו לא פרעינהו דמי וחייב לפרעו או דלמא מ״מ מודה הוא שפרעו וקיימא לוף שטר שלוה בו ופרעו אינו חוזר ולוה בו שכבר נמחל שעבודו והאי שטרא חספא בעלמת הות: שלה ליה אביי והה אם הות דחמרם הלכחת כווסיה דרב יוסף בוווי. שמעינן מהכת דשטרת זייפת דחיירי בה רבה ורב יוסף לאו זייפא ממש דהוא שקר וכי זייף וכתב בכה"ג לדברי הכל ואפי" לרבה פסול הוא אלא כה"ג כגון שטר פרוע שנמחל שעבודו או כגון שטר אמנה שלא ניתן ליכתב וכיוצא בהן פליגי רבה ורב יוסף ואביי משוה ליה להאי שטרא כשטרא דאיירי ביה רבה ורב יוסף ואמר כיון דמודה הערב (מ) דפרע אלא הדר ושקלינהו להנהו זוזי אע"פ שהשטר ביד הערב לא מחייבינן ללוה לשלומי כן פי׳ ר״ח. ולי נראה דה״ה

שמרא חספא בעלמא הוא ההוא דאמר לחבריה הב לי מאה זוזי דמסיקנא בך והא ארעא דיתמי א"ל אביי אימא לי איזי גופא דעוברא היכי הוה אמר ליה ארעא במשכונתא הוה נקיטנא מאבוהון דיתמי והוה לי

דיתמי. כדמפרש לקמיה דבמשכון היתה אצלו עד עכשיו שכלו שני משכנתא והלכך נפק עליה קול של עדות אמת דמהשתא אכיל ארעא דיתמי:

אמר ליה שטרא זייפא הוא. השטר מוויף וגם שני חוקה לא החוקת: גחין. בעל השטר: לחיש לרבה. בנחת שלא (י) שמע המערער: אין שערת זייפת הות. פי׳ ר״ח לחו שטרת זייפת ממש אלה כמו שטרת זייפא שלא נכתב על מכירה זו ומאי ניהו שטר אמנה דהוא בטל מיהו אי לאו דאודי בטענתיה דתובע

דשטרא זייפא הוא לאו כל כמיניה שהרי העדים מכירים חתימת ידיהם ומשום הכי אמר רבה מה לו לשקר ולומר שטרא מעליא הוה לי ואירכם לימא האי שטרא לאו זייפא הוא דאי הוה בעי לקיומיה מקיים ליה. א"נ איכא לפרושי זייפא שטר מזויף ממש שזייף חתימת העדים יפה וטועים העדים כסבורים חתימת ידיהם היא ומקיימים את השטר והלכך מלי לקיים את השטר ולומר שטרא מעליא הוא. א"נ מצי לקיימו בעדים שקרים שחתמו לו. ורחשון עיקר: לחיש ליה לרבה. גרסינן. דרבה מלך מקמי דרב יוסף כדאמרינן בשלהי דברכות (דף סד.) והיה רב יוסף חבירו מקשה

עדים שהרי כל כחו וחזקתו בקרקע

זו על ידי האי שטר הוא והיאך נאמר

מה לו לשקר בשטר זה אי בעי אמר

שטרא מעליא הוא והלא מודה

שהשטר פסול והודאת בעל דין כמאה

עדים טואילו באו שני עדים שאמרו

שהוא פסול ליכא תו מה לו לשהר:

הב לי מחה זווי כו'. כפלוגתה דלעיל

ובאותם הטעמים: הלכתא כוותיה

דרבה בארעא. באותו דין ראשון

דלעיל מספקא ליה לרב אידי בר

אבין טעם של מי משניהם נראה

יותר הלכך פוסק בראשון כרבה דאמרינן מה לו לשקר ויעמוד על

הגהות הב"ח (ל) גם' אי בעי אמר שטרא כנ"ל וחיבת ליה נמחק: (ב) שם אמאי קא סמכת: (ג) שם הסוא דאמר ליה לחבריה: (ד) שם זייפא הוא מיהו: (ה) שם אמר ליה לאו הדרת: (ו) רשב"ם ד"ה לחים וכו׳ שלא ישמע: (ז) ד"ה אמאי וכו' דכיון דאודי: (ח) ד"ה כה"ג מאי וכו' מלוה זו הלכך: (ט) ד"ה שלח וכו' לו: אמאי קא סמכם אהאי שטרא. (י) ד"ה רבא בר שרשוס נפיק: (כ) תום' ד"ה אמאי דהא שני חוקה ליכא והאי שטרא ממון מחזקתו דמה שהוא מוחזק: חספא בעלמא הוא (י) וכיון דאודי אודי. ולא דמי לשאר מה לו לשקר שבגמרא ששתי טענות יכולות להיות

מוסף תוספות

... נד]כל מיגו אטענה דלאוקושטאסמכינן.נענ״ל. ב. כיון דאית ליה למערער סהדי דאבהתא סהדי דאבהתא. שס. ג. עיין כרשנ״א מאי טעמיה דרנה, לפי פירוש זה. T. דהכי הו"ל למימר מגו לאפוקי ממונא לא אמרינן. שס. ה. ושקר אין לנו לבנות עליו מיגו. שלא אמרינז מיגו אלא כשהוא שאינה מבוארת. . ולא נתברר בה שום שקר. ריטב״ל. 1. [ו]לא מהימנינן לא אמר שהיה שלו מעולם והוי כמו חוזר וטוען. שיטמ"ק נשס תוס' הרח"ש. ואע"ג דקיימא לן קרקע
ואע"ג דקיימא לן קרקע בחזקת בעליה עומדת, כיון
דאיכא מיגוותפיס ליה איהו ממונא הוא. רמכ"ן ועיין רבינו יונה. ח. עיין רשב"א. ט. קול היה יוצא שאביהן . משכנה לו וכלו שני המשכנתא והיה מחזיק בה המשכנתא והיה מחזיק בה שלא כדין. רל״ש, ועיין לקמן מוד״ה אכנשיה.

אמר ליה שמרא זייפא הוא גחיז לחיש ליה לרבה אין שמרא זייפא הוא מיהו שמרא מעליא הוה לי ואירכם ואמינא אינקים האי בידאי כל דהו ∘אמר רבה 6אמה לו לשקר אי בעי אמר 6 ליה שמרא מעליא הוא אמר ליה רב יוסף אמאי (3) סמכת אהאי שמרא האי אמת אותה שהוא טוען ואותה שהוא היה יכול לטעון ולא טען דאמרי׳ מיגו אבל הכא דמי למה לו לשקר במקום

שטרא א"ל שטרא זייפא הוא גחין לחיש ליה לרבה אין שמרא זייפא יי מיהו שמרא מעליא הוה לי ואירכם ואמינא אינקים האי בידאי כל דהו אמר רבה מה לו לשקר אי בעי אמר ליה שמרא מעליא הוא א"ל רב יוסף אמאי קא סמכת אהאי שמרא האי שמרא חספא בעלמא הוא אמר רב אידי בר אבין הלכתא כוותיה דרבה בארעא והלכתא כוותיה דרב יוסף בזוזי הלכתא כרבה בארעא דהיכא דקיימא ארעא תיקום יוהלכתא כוותיה דרב יוסף בזוזי דהיכא דקיימי זוזי לוקמי: ההוא ערבא דאמר ליה ללוה הב לי מאה זוזי דפרעתי למלוה עילוך והא שמרא אמר ליה, לאו פרעתיך אמר 🌣 לאו הדרת שקלתינהו מינאי שלחה רב אידי בר אבין לקמיה דאביי כי האי גוונא מאי ישלח ליה אביי מאי תיבעי ליה הא איהו דאמר הלכתא כוותיה דרבה בארעא והלכתא כוותיה דרב יוסף בזוזי דהיכא דאוקמו זוזי לוסמו יוהני מילי דא"ל הדרת אוזפתינהו מינאי אבל א"ל הדרתינהו ניהלך מחמת דהוו שייפי וסומקי אכתי איתיה לשעבודא דשמרא רבא בר שרשום נפק עליה קלא דקא אכיל

מקחו דכיון דלא אתברירו טעמיהם זרזי של רבה ורב יוסף המוליא מחבירו עליו הראיה. וגבי זוזי שהלוה מוחזק ולא בעל השטר אמרינן יביא בעל השטר ראיה ויטול דהיכא דקיימא ארעא תיקום ולא נוליא מספק וכן זוזי היכא דקיימי ליקום וכן הלכה. ואע"ג דפסקינן הלכה כרב יוסף בשדה ענין ומחלה (לקמן דף קיד:) מכלל דבכולי גמרא הלכה כרבה ולא כרב יוסף והכא פסקינן הלכה כרב יוסף לא קשיא דהא בהך פלוגתא נמי פסקינן כרבה: דפרעחי למלוה עילוך. כגון

לוייפא ממש. וקפסיק גמרא ואזיל: וה"מ. דאמרינן היכא דקיימי זוזי תיקום ולא מיחייב לוה לפרוע לערב היכא דטעין ערב כדאמר לעיל דאמר פרעתינהו אבל הדר יופתינהו מנאי דערב גופיה מודה שהשטר שבידו נמחל שעבודו: אבל. אי טעין ערב אני החזרתי לך אותם מעות עלמן משום דהוו שיפי נישוף לורתן ולא היו יולאין בהולאה כמו השף מטבע של חבירו (ב"ק דף לא.): **וסומקי.** האדים נחשתן יותר מדאי נמצא שעדיין לא פרעו: אכפי איסיה לשעבודא דשטרא. וכאילו טעין לא פרעחני דמי: יש שרשום נפיק עליה קלא דקאכיל ארעא

משכנסא. גבאי מאבוהון הוה. במשכנתא דסורא דכתבי הכי במשלם שניא אלין תיפוק ארעא דא בלא כסף ולקמן לה:] ובימי אביהם אכלתיה שני חזקה: